

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ
НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ:
ІСТОРІЯ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

Матеріали
IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
У двох частинах
Частина 2

(Суми, 19 травня 2017 року)

Суми
2017

сказав її не забирати. До Німеччини людей забирали, туди потрапила чоловікова сестра, яка згодом повернулася на батьківщину.

Червона армія повернулася, але батько - ні, осталися діти сиротами. В школі над братом глузували і постійно говорили, що нема батька в тебе, але потім директор школи змінився і вже брата ніхто не дражнив.

Після війни прабабуся працювала в лісгоспі та в колгоспі. В 22 роки вийшла заміж, має трьох дітей, 6 онуків, 4 правнуків.

КОНДРАТЕНКО М.

(науковий керівник – к. і. н., доц. *В. А. Нестеренко*)

СПОГАДИ ТКАЧЕНКА МИКОЛИ ІВАНОВИЧА*

У своєму інтерв'ю Ткаченко Микола Іванович розповів про свій важкий життєвий шлях. Він народився 29 вересня 1921 р. у селі Корінецьке (нині Талалаївського району Чернігівської області) в селянській родині, яка складалась з 8 чоловік, з дітей він був найстаршим, мав двох сестер та брата. Сестри працювали у колгоспі, а брат воював на фронті.

Голод 1932-1933 року Микола Іванович пам'ятає добре, тоді йому було 11 років. Основною причиною голоду, він називає колективізацію: у тих, хто не йшов до колгоспу забирали продукти та худобу. Його родина також була позбавлена продуктів, але вступила до колгоспу вже аж у 1934 році.

* Робота здійснена в рамках виконання фундаментального дослідження №0115U000677 «Історичний розвиток порубіжжя Північно-Східної України як засіб конструювання загальнонаціональної моделі історичної пам'яті».

У 1940 році закінчивши 10 класів, був призваний до Червоної армії, служба проходила у місті Пружани, Брестської області. Це була 7 авіабаза, де дислокувалось два авіаполки. Микола Іванович працював прожектористом-електриком. 22 червня 1941 року несподівано напала на Радянський Союз фашистська Німеччина, розпочалися жорстокі бої за місто Пружани, а потім за міста: Бобруйськ, Оршу, Смоленськ, Вязьма и тд. У боях за Москву Микола Іванович був контужений і поранений, після чого довго лікувався у різних госпіталях.

Після закінчення навчання з підготовки командирів для розвідувальних підрозділів був направлений у 71 стрілецьку дивізію, де очолив розвідувальну групу, брав участь у форсуванні Дніпра та у взятті 6 листопада 1943 року міста Києва. Після - у битві за Житомир. Згодом німці отримали підкріплення, і тоді прийшлося відступити.

12 січня 1944 року Миколу Івановича було поранено у руку, а після видужання він взяв участь у битві за місто Хмельник Вінницької області, де солдатам прийшлося лежати цілий день на мерзлій землі під дощем, і лише уночі місто було взято. Пізніше приймав участь у боях з оточення і знищення німецького угруповання у районі міста Броди на Львівщині, де було розгромлено 8 німецьких дивізій, вбито 38 тис. німецьких солдат і офіцерів та 17 тис. взято в полон. Згодом перетнули кордон у районі Рава-Руської, визволяли Польщу. Потім розвідувальна група (33 чоловіки) форсувала річку Вісла, витримавши перший бій до приходу підкріплення.

16 серпня 1944 року Миколу Івановича було поранено у груди. Санітари вивозили його з поля бою на упряжці собак. Лікування тривало 3 місяці у госпіталі на Донбасі, але на сьогодні два осколки так і залишаються у нього в легенях, на загадку про тяжкий бій.

Після лікування був відправлений у 866 артилерійську частину, де займався розвідкою, готував данні для стрільби. Будучи вартовим полку двічі приймав участь у прориві оборони ворога, у боях з оточення і знищення угруповань противника на території Німеччини.

Микола Іванович має такі боєві нагороди: орден Слави III ступеня, орден Вітчизняної війни I ступеня, орден за Мужність III ступеня, та 19 медалей.

У період Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років село, де проживала родина Миколи Івановича, німці спалили. Частина людей евакуювалась, а рідні солдата жили на окупованій території. Батько та брат також воювали. Мати працювала в обшині. Взагалі жилося дуже важко. Покращилось життя вже у 60-х роках, коли країна була відбудована.

У 1946 році Микола Іванович був демобілізований і до 1982 року працював в Талалаївському Райвиконкомі на різних посадах, а останні 12 років завідувачим Районного відділу забезпечення та за сумісництвом Головою райкому профспілки працівників державних установ, був членом районної планової комісії, членом Комітету Народного Контролю.

За добросовісну працю був нагороджений грамотами: Райвиконкому, обласного відділу забезпечення, Міністерства забезпечення, обласної Ради профспілок, обласного Комітету Народного Контролю, Чернігівською обласною радою було призначено персональну пенсію місцевого значення.

Після смерті дружини в 1999 році переїхав у місто Ромни, де проживав до 2008 року, а з 2008 року проживає у пансіонаті для ветеранів війни та праці у місті Суми, Ковпака 20, як інвалід Великої Вітчизняної війни I групи.